ФІНАНСИ, ГРОШОВИЙ ОБІГ, КРЕДИТ

УДК 336. 1, 331.6

<https://doi.org/10.31470/2306-546X-2019-40-134-140>

ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ ДІЯЛЬНОСТІ БАНКІВСЬКИХ УСТАНОВ

Житар М. О.,
Ананьєва Ю. В.

У статті розглянуто основні фінансові результати діяльності банків за останні роки, особливості проведення управління банківською установою та запропоновано шляхи покращення управління фінансовими результатами.

Предметом дослідження є комплекс теоретичних та практичних аспектів ідентифікації управління фінансовими результатами банку на всіх етапах його діяльності.

Основними завданнями є 1) розглянути особливості управління фінансовими результатами діяльності банківської установи; 2) оцінити показники ефективності та прибутковості банківських установ України; 3) визначити стратегічні напрями управління фінансовими результатами банківської установи.

Методи дослідження. У статті використано такі методи: економіко-статистичний, графічний, методи порівняльного аналізу.

Методологічною основою статті стали загальнонаукові методи пізнання, узагальнення, метод порівняльного аналізу та інші методи дослідження.

Результати роботи. Управління фінансовими результатами діяльності банківської установи допомагає підтримувати ефективну діяльність, стабільний розвиток та платоспроможність. Для управління фінансовими результатами та фінансовою стійкістю у провідних банках світу впроваджується управління безперервністю банківського бізнесу, що гарантує готовність банківської установи до потенційних проблем та ризиків.

Висновки відповідно до статті. Одним із найбільш ефективних та актуальних на сьогоднішній день інструментів є розвиток управління фінансовими результатами діяльності банківських установ. Для скорочення витрат часу на проведення всіх необхідних процедур управління та діяльності банківських установ необхідно запроваджувати нові системи, засновані на застосуванні досвіду діяльності провідних банків світу.

Ключові слова: фінансові результати, управління діяльністю, банківські установи, банк, показники ефективності, прибутковість.

ОСОБЕННОСТИ УПРАВЛЕНИЯ ФИНАНСОВЫМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ БАНКОВСКИХ УЧРЕЖДЕНИЙ

Житар М. О.,
Ананьева Ю. В.

В статье рассмотрены основные финансовые результаты деятельности банков за последние годы, особенности проведения управления банковским учреждением и предложены пути улучшения управления финансовыми результатами.

Предметом исследования является комплекс теоретических и практических аспектов идентификации управления финансовыми результатами банка на всех этапах его деятельности.

Основными задачами являются: 1) рассмотреть особенности управления финансовыми результатами деятельности банковского учреждения; 2) оценить показатели эффективности и прибыльности банковских учреждений Украины; 3) определить стратегические направления управления финансовыми результатами банковского учреждения.

Методы исследования. В статье использованы следующие методы: экономико-статистический, графический, методы сравнительного анализа.

Методологической основой статьи стали общенаучные методы познания, обобщения, метод сравнительного анализа и другие методы исследования.

Результаты работы. Управление финансовыми результатами деятельности банковского учреждения помогает поддерживать эффективную деятельность, стабильное развитие и платежеспособность. Для управления финансовыми результатами и финансовой устойчивостью в ведущих банках мира внедряется управление непрерывностью банковского бизнеса, гарантирует готовность банковского учреждения к потенциальным проблемам и рискам.

Выводы в соответствии со статьей. Одним из самых эффективных и актуальных на сегодняшний день инструментов является развитие управления финансовыми результатами деятельности банковских учреждений. Для сокращения затрат времени на проведение всех необходимых процедур управления и деятельности банковских учреждений необходимо вводить новые системы, основанные на применении опыта деятельности ведущих банков мира.

Ключевые слова: финансовые результаты, управление деятельностью, банковские учреждения, банк, показатели эффективности, доходности.

FEATURES OF MANAGEMENT OF FINANCIAL RESULTS OF THE ACTIVITIES OF BANKING INSTITUTIONS

Zhytar M. O
Ananieva J. V.

The article deals with the main financial results of the banks' activities in recent years, the peculiarities of management of the banking institution, and suggests ways to improve the management of financial results.

The subject of the research is the complex of theoretical and practical aspects of identification of management of financial results of the bank at all stages of its activity.

The main tasks are 1) to consider the management of the financial performance of the banking institution; 2) assess the performance and profitability of Ukrainian banking institutions; 3) determine the strategic directions of management of financial results of a banking institution;

Research methods. The article uses the following methods: economic-statistical, graphical, methods of comparative analysis.

Methodological basis of the article became general scientific methods of cognition, generalization, method of comparative analysis and other methods of research.

Results of work. Managing the financial performance of the banking institution helps maintain effective performance, sustainable development and solvency. In order to manage financial performance and financial sustainability, leading banks throughout the world are implementing the management of the continuity of banking business, which guarantees the bank's readiness for potential problems and risks.

Conclusions according to the article. One of the most effective and topical instruments for today is the development of financial results management of banking institutions. In order to reduce the time spent on conducting all necessary banking and banking procedures, new systems based on the application of the experience of the leading world banks should be introduced.

Key words: financial results, activity management, banking institutions, bank, performance indicators, profitability.

JEL Classification: E50, G21

Постановка проблеми. В сучасному конкурентному середовищі, що склалося в сегменті банківських послуг, зростає інтерес клієнтів та власників банку щодо якості фінансового стану банківської установи. Тому, стабільність діяльності банку стає першочерговим питанням, оскільки саме банківські установи є одним з основних джерел інвестування фінансових ресурсів в вітчизняну економіку.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Проблемам управління фінансовими результатами діяльності банківської установи присвячували свої праці багато провідних вітчизняних та зарубіжних учених, зокрема Г.М. Азаренкова, О.І. Береславська, І.А. Бланк, О.В. Васюренко, О.Д. Вовчак, Н.І. Волкова, А.Г. Грязнова, Л.М. Красавіна, Л.П. Кролевецька, М.О. Кужелєв, О.І. Лаврушин, Б.В. Самородов, Р. Сміт, І. Шумпетер, А.М. Герасимович, В.М. Кочеткова та багатьох інших. Однак незважаючи на вагомі досягнення в цій галузі залишаються актуальними питання удосконалення методичних підходів до аналізу фінансових результатів діяльності банків.

Мета статті. Основною метою є аналіз управління фінансовими результатами банківських установ, удосконалення особливостей управління ними та можливості її модернізації.

Виклад основного матеріалу. Фінансовий результат діяльності банківської установи є одним з найважливіших показників його функціонування. Він характеризує стійкість і надійність комерційного банку, необхідний для створення резервних фондів, стимулювання персоналу і керівництва до розвитку та вдосконалення здійснюваних операцій на ринку, скорочення витрат і підвищення якості послуг, які надає банківська установа.

В сучасних умовах господарювання в нашій країні неможливо чітко визначити правильні або неправильні методи управління фінансовими результатами діяльності банківськими установами, є тільки відповідність або невідповідність методу конкретній ситуації в конкретному банку. Однак, довіряючи точним технологіям управління і науковим рекомендаціям, на їх базі формують методи управління банків, потрібно вивчати і використовувати головні інструменти управління, а саме досвід і креативні розробки колективу та його керівників [3].

У ринкових умовах правильно розраховані величина отриманих фінансових результатів та рівень рентабельності комерційного банку є визначальними факторами визначення його конкурентоздатності серед банківських установ та можливості стабільного функціонування, надання якісних послуг на існуючому ринку.

Ефективний механізм управління прибутком банку дає можливість у повній мірі реалізувати цілі і завдання, що поставлені перед банком. Процес управління базується насамперед на аналізі. Аналіз прибутковості банківської установи – це складне завдання, оскільки кожен аспект банківських операцій здійснює вплив на його прибутковість і тому має братися до уваги. Визначення кінцевого фінансового результату діяльності банківської установи вбачає аналіз:

- джерел прибутку;
- доходів комерційного банку (структурний аналіз, оцінку рівня доходів); видатків банку (структурний аналіз, оцінка рівня видатків);
- абсолютного розміру прибутку та факторів, що на нього впливають;
- фінансових коефіцієнтів прибутковості (вивчення динаміки коефіцієнтів, оцінку коефіцієнтів з погляду їх нормативного рівня, факторний аналіз динаміки коефіцієнтів). Будь-яка банківська установа самостійно обирає методику розрахунку показників ефективності діяльності. В загальному вигляді вона має наступні елементи [4,5].

Сьогодні стан банківського сектору вказує на низьку активність розвитку елементів даної сфери через причини, що стосуються як загального рівня розвитку національної економіки, так і рівня конкурентоспроможності вітчизняної банківської системи. Основними причинами недосконалого управління фінансовими результатами є: значні ризики, невідповідність термінів ресурсної бази термінам реалізації фінансових результатів, недостатність законодавчого рівня на компетентне регулювання звітностей, відсутність єдиних норм та правил ведення фінансових результатів. Вищевказані причини здатні опосередковано впливати на кількість банківських установ. Як видно з (рис.1) з кожним роком кількість банків зменшується [9]. Така тенденція пояснюється тим, що в Україні сформулювалися негативні умови для ефективного функціонування банківських установ.

Здійснюючи оцінку фінансових результатів діяльності банку, доцільно проаналізувати показники доходів та витрат. Склад доходів банківських установ відрізняється від складу доходів, які отримують інші суб'єкти господарювання, що працюють у сфері торгівлі, матеріального виробництва чи сільського господарства.

Рисунок 1. Динаміка кількості банків в Україні в 2010-2018 рр.

Джерело: складено автором на основі [1, 2]

Такі відмінності зумовлені специфікою діяльності кожного суб'єкта господарювання. Так, банківські установи як фінансові посередники надають грошові кошти у кредит за відповідну плату (відсотки), здійснюють розрахунково-касове обслуговування клієнтів, валютнообмінні операції, надають інші фінансові послуги.

Таблиця 1. Аналіз фінансових результатів банківського сектору України за 2013-2018 рр.

Показник	2013		2014		2015		2016		2017		3 кв. 2018	
	млн.грн.	%	млн.грн.	%	млн.грн.	%	млн.грн.	%	млн.грн.	%	млн.грн.	%
Доходи	168 888	100	210 201	100	199193	100	190 691	100	178235	100	144 116	100
процентні доходи	129 932	76,9	151 257	72,0	135 145	67,8	135 807	71,2	124041	69,6	101211	70,2
комісійні доходи	24 974	14,8	28 276	13,4	28 414	14,3	31 362	16,4	37 116	20,8	37 575	26,1
результат від торговельних операцій	3 304	2,0	15 511	7,4	21 490	10,8	8 243	4,3	7 331	4,1	-2 218	-1,5
інші операційні доходи	5 112	3,0	10 093	4,8	9 567	4,8	9 605	5,0	7 329	4,1	6 116	4,2
інші доходи	2 404	1,4	2 165	1,0	2 729	1,4	3 946	2,1	1 348	0,8	1 002	0,7
Повернення списаних активів	3 162	1,9	2 899	1,4	1 848	0,9	1 728	0,9	1 070	0,6	430	0,3
Витрати	167 452	100	263 167	100	265793	100	350 078	100	202595	100	133 179	100
процентні витрати	80 881	48,3	97 171	36,9	96 079	36,1	91 638	26,2	70 966	35,0	50 586	38,0
комісійні витрати	3 975	2,4	4 889	1,9	5 846	2,2	7 182	2,1	9 649	4,8	9 340	7,0
інші операційні витрати	12 319	7,3	15 579	5,9	12 991	4,9	10 920	3,1	11 422	5,6	9 894	7,4
загальні адміністративні витрати	40 672	24,3	44 614	17,0	36 742	13,8	39 356	11,2	44 189	21,8	38 120	28,6
інші витрати							3 089	0,9	14 400	7,1	1 654	1,2
відрахування в резерви	27 975	16,7	103 297	39,3	114 541	43,1	198 310	56,6	48 676	24,0	19 868	14,9
податок на прибуток	1 630	1,0	-2 383	-1,0	-406	-0,1	-418	-0,1	3 293	1,6	3 715	2,8
Результат діяльності	1 436		-52 966		-66600		-159 388		-24 360		10 937	100
Рентабельність активів, %	0.12		-4.07		-5,46		-12,6		-1,94		1,11	
Рентабельність капіталу, %	0.81		-30.46		-51,91		-116,74		-15,96		9,51	

*Станом на кінець року

Джерело: складено автором на основі [1, 2].

Законом України «Про банки і банківську діяльність» передбачено можливість одержання вітчизняними банками процентних доходів, комісійних доходів, доходів від торговельних операцій (від торгівлі цінними паперами, здійснення валютообмінних операцій), доходів у формі отримання дивідендів, доходів від повернення раніше списаних активів, інших операційних доходів [11].

Як видно з табл. 1, нестабільність економіки прямим чином вплинуло на фінансові результати. На жаль, починаючи з 2014 року загальні витрати становили більше ніж доходи банківських установ. З кінця 2017, а точніше з початку 2018 року можна спостерігати зміни в дохідності банків. Так, найбільший показник дохідності спостерігався ще у 2015 році. В 3 кварталі 2018 р. показник дохідності від торговельних операцій скоротився на 1,5% порівняно з аналогічним періодом минулого року. Витрати за різними статтями змінювалися проте в загальній кількості становлять менше ніж доходи. Порівняння загальних витрат у 2015 та 2018 рр. показує зменшення більш ніж в 2 рази в кінці 2018 р. З 2014 року показники рентабельності активів та капіталу, мали від'ємні коефіцієнти, що вказували на застій руху активів. В 2018 році ці показники, особливо рентабельність капіталів, вагомо збільшилися, що вказує на відродження банківської системи України.

На теперішній час банківська система має достатню ліквідність, але кошти банків в більшості випадків спрямовуються не на довгострокове кредитування, а на видачу короткострокових споживчих позик населенню, а також у безризикові інструменти Національного банку України та Уряду. Серед факторів, що впливають на стримування кредитування, здебільшого, такі, що не залежать від дій банківських установ, а саме: значні ризики неплатоспроможності потенційних позичальників; існування значного обсягу проблемних кредитів у портфелях банків; низький рівень інвестиційної привабливості країни; судові ризики та проблеми з реалізацією застави, використання схем для уникнення від повернення кредитів через ліквідацію, нівелювання поруки як способу забезпечення зобов'язань тощо.

Проаналізувавши доходи та витрати банківського сектору, розглянемо динаміку фінансового результату (рис. 2). Як видно, за весь аналізований період лише у 2013р. банківський сектор України мав позитивний фінансовий результат. У 2013 р. було отримано невеликий але прибуток. З 2014 р. почалася масштабна банківська криза, яка була пов'язана з анексією Криму, початком АТО та загальною економічною кризою у країні. Найбільший збиток банківська система України отримала за результатами 2016 р. через відрахування до резервів. У 2017 р. банківська система також отримала збиток, але він значно скоротився в порівнянні із 2016 р. та було отримано невеликий прибуток у 2018 р. у розмірі 14827 млн.грн.

За 2017 рік сектор отримав збиток у розмірі 24,4 млрд.грн., його сформували в основному декілька банків, зокрема Приватбанк та два банки з російським капіталом. Кількість збиткових банків скоротилася з 33 у 2016 році до 18 одиниць у 2018 р. А тих, які мають операційний збиток до відрахувань у резерви, з 23 до 14. Більшість експертів, а також НБУ у своєму аналітичному звіті вважають, що банківська система у 2016 р. досягла «дна», а у 2017 р. майже очистилася від «зайвих» банків та наразі триває процес стабілізації. У 2018 році аналітики спрогнозували проблеми банківським установам, пов'язані з відсутністю співпраці з МВФ та, як

наслідок, можливим погіршенням економічних очікувань бізнесу та населення. Це дало свій вплив на темпи кредитування та банківську політику ціноутворення на активи та пасиви. Банківські установи активно намагалися протягом 2018 року нарощувати іпотечне та споживче кредитування. А також зосередити зусилля на відновленні гривневого кредитування реальної економіки. На даний час головною проблемою банків залишилась велика частка непрацюючих кредитів. Банкам потрібно значно активніше працювати з такими кредитами та розробляти план - заходи щодо їх скорочення.

Рисунок 2. Динаміка результату діяльності банківського сектору України за 2013-2018 рр.

Джерело: складено автором на основі [1, 2]

Дана ситуація безпосередньо створює великий дестабілізуючий вплив на функціонування банківської системи та економіки України в цілому. Разом з тим, дані тенденції негативно впливають на результати фінансової діяльності банків, створюючи труднощі для кредиторів і позичальників, ускладнюючи менеджмент банку, знижують рівень довіри населення до банківської системи та, що найголовніше, унеможлиблюючи відновлення кредитування реального сектору економіки України.

Сьогоднішні тенденції розвитку економіки і банківського сектору країни зумовлюють пріоритетність вирішення питань забезпечення стійкості та ефективності банківської системи. Ефективність провадження будь-якої підприємницької діяльності окреслюється здатністю формувати позитивний фінансовий результат. Особливо важливою проблемою фінансового результату діяльності суб'єкта господарювання, як отримання прибутку, постає в умовах постійно зростаючої конкуренції та нестабільного соціально-економічного середовища в країні [6].

У зв'язку з тим, що позитивний фінансовий результат банківської установи є одним із головних індикаторів його діяльності, то вміння управляти та утримувати прибуток на потрібному рівні визначає у подальшому успішність діяльності банківської установи на фінансовому ринку.

Грамотно побудована фінансова структура банку дозволяє ефективно управляти прибутком в розрізі окремих видів внутрішнього «бізнесу», для чого пропонуємо таку послідовність здійснення аналітичних процедур:

1. визначення планових показників діяльності для окремих бізнес-напрямів шляхом формування бюджетів центрів відповідальності, до яких вони включаються;
2. аналіз результатів роботи кожного центру відповідальності з метою визначення його вкладу у діяльність банку, що проводиться шляхом співставлення планових і досягнутих показників, передбачених бюджетом;
3. проведення порівняльної оцінки рентабельності того чи іншого бізнесу;
4. прийняття рішення про розвиток найбільш прибуткових бізнес - напрямків.

Виходячи із проблем формування фінансового результату банківської установи та досягнення потрібної структури доходів та витрат, вітчизняним банкам необхідно здійснити ряд заходів щодо удосконалення управління ними. Основні напрями управління доходами та витратами банку:

- розширення спектру банківських послуг;
- залучення більшої кількості клієнтів за рахунок поліпшення якості обслуговування, підвищення;
- впровадження та розповсюдження автоматизованих систем нового покоління, які дозволяють швидко і якісно обслуговувати клієнтів;
- розширення мережі відділень банку, створення великої кількості представництв і додаткових офісів;
- розвиток взаємовідносин з підприємствами інвестиційно-привабливих сфер промисловості;
- транспорту, зв'язку, а також з ефективно працюючими середніми підприємствами;

- залучення дешевих ресурсів та зниження витрат на утримання апарату управління;
- скорочення вкладень у неефективну рекламу та мінімізація витрат;
- впровадження сучасних програмних комплексів, які дозволяють підвищити ефективність.

Висновки. Таким чином, провівши аналіз банківського сектору України за 2014 -2018 рр. можна стверджувати, що у 2014 р. банківська система України опинилася у найглибшій кризі за всі роки незалежності. Дана криза розвилася не сама по собі, а є відзеркаленням глибокої економічної кризи у країні. Подолати банківську кризу лише фінансовими важелями було неможливо. Більшість банківських установ вже переглянули структуру своїх активів та прийшли до висновку, що у кризових умовах не потрібно збільшувати обсяги кредитного портфеля за рахунок його якості. Більш доцільним є «перечекати» та збільшити обсяги малодохідних але більш ліквідних активів. Це однозначно не підвищить прибутковості банківських установ, однак може врятувати від збитків. Для підвищення рентабельності потрібно збільшувати непроцентні доходи за рахунок запровадження нових послуг та проведення позабалансових операцій.

Список використаних джерел

1. Офіційний сайт Асоціації українських банків. URL: <http://www.aub.com.ua>.
2. Офіційний сайт Національного банку України. URL: <http://www.bank.gov.ua>
3. Зайцева Л. О. Банківська система України: стан, проблеми розвитку. Бізнес Інформ: економіка, фінанси, грошовий обіг і кредит. 2018. №1. С. 280-285.
4. Фатюха В. В., Яришко О. В., Кирилова Л. І., Ткаченко Є. Ю. Аналіз фінансових результатів банківського сектору України. Ефективна економіка. 2018. №3.
5. Житар М. О. Концептуальні засади удосконалення механізму управління прибутком банку. Збірник наукових праць Університету державної фіскальної служби України. 2017. № 2. С. 167-179.
6. Варцаба В. І. Проблеми забезпечення фінансової стійкості банківської системи України. Науковий вісник Ужгородського університету. 2018. №1 (51). С. 311-316.
7. Кузельєв М. О., Житар М. О. Фінансова гнучкість прийняття рішень в інвестиційній діяльності банків: монографія. Київ : Видавництво «Центр учбової літератури» Київ-Бідогост, 2016. 176 с.
8. Кузельєв М. О., Житар М. О. Оцінювання та регулювання адміністративної гнучкості прийняття рішень в інвестиційній діяльності банків. Науковий вісник НЛТУ України. 2014. Вип. 24.9. Львів, 2014. С. 328-337.
9. Волкова Н. І., Гаврикова А. В. Інноваційна кредитна політика банку: формування і реалізація: монографія. Донецьк : Донбас, 2014. 198 с.

References

1. Ofitsiyniy sait Asotsiatsii ukrainskykh bankiv [Official site of the Association of Ukrainian Banks]. URL: <http://www.aub.com.ua>.
2. Ofitsiyniy sait Natsionalnoho banku Ukrainy [Official site of the National Bank of Ukraine]. URL: <http://www.bank.gov.ua>
3. Zaitseva, L. O. (2018). Bankivska systema Ukrainy: stan, problemy rozvytku [The banking system of Ukraine: the state, problems of development]. BiznesInform: ekonomika, finansy, hroshovyy obih i kredyt, 1, 280-285.
4. Fatiukha, V. V., Yaryshko, O. V., Kyrylova, L. I. & Tkachenko, Ye. Yu. (2018). Analiz finansovykh rezultativ bankivskoho sektoru Ukrainy [Analysis of financial results of the banking sector of Ukraine]. Efektyvna ekonomika. №3.
5. Zhytar, M. O. (2017). Kontseptualni zasady udoskonalennia mekhanizmu upravlinnia prybutkom banku [Conceptual bases for improvement of the bank's profit management mechanism]. Zbirnyk naukovykh prats' Ukrainy, 2, 167-179.
6. Vartsaba, V. I. (2018). Problemy zabezpechennia finansovoi stiikosti bankivskoi systemy Ukrainy [Problems of ensuring financial stability of the banking system of Ukraine]. Naukovy visnyk Uzhhorodskoho universytetu, 1 (51). 311-316.
7. Kuzhelyev, M. O. & Zhytar, M. O. (2016). Finansova hnuchkist' pryynyattya rishen' v investytsiyniy diyal'nosti bankiv: monohrafiya [Financial flexibility of decision-making in the investment activity of banks: a monograph]. Kyiv : Vydavnytstvo «Tsentri uchbovoyi literatury» Kyiv-Bidoshch, 176 p.
8. Kuzhelyev, M. O. & Zhytar, M. O. (2014). Otsinyuvannya ta rehulyuvannya administratyvnoyi hnuchkosti pryynyattya rishen' v investytsiyniy diyal'nosti banka [Assessment and regulation of administrative flexibility of decision making in investment activity of banks]. Naukovy visnyk NLTU Ukrainy, 24.9, 328-337.
9. Volkova, N. I. & Havrykova A. V. (2014). Innovatsiyna kredytna polityka banku: formuvannya i realizatsiya: monohrafiya [Innovative Bank's Credit Policy: Formation and Implementation: monograph]. Donets'k : Donbas, 198 p.

ДАНИ ПРО АВТОРІВ

Житар Максим Олегович, кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів імені Л.Л.Тарангул,
e-mail: zhytarmaksym@gmail.com
[orcid.org/ 0000-0003-3614-0788](https://orcid.org/0000-0003-3614-0788)

Ананьєва Юлія Володимирівна, кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів імені Л.Л.Тарангул,
e-mail: Yulia_3103@yahoo.com
Університет державної фіскальної служби України

ДАНИЕ ОБ АВТОРАХ

Житарь Максим Олегович, кандидат экономических наук, доцент кафедры финансов имени Л.Л.Тарангул,
e-mail: zhytarmaksym@gmail.com

Ананьева Юлия Владимировна, кандидат экономических наук, доцент кафедры финансов имени Л.Л.Тарангул,
e-mail: Yulia_3103@yahoo.com
Университет государственной фискальной службы Украины

DATA ABOUT THE AUTHORS

Zhytar Maksym, Candidate of Sciences (Economics), Associate Professor of the Department of Finance named after L. L. Tarangul,

e-mail: zhytarmaksym@gmail.com

Ananieva Julia, Candidate of Science (Economics), Associate Professor of the Department of Finance named after L.L. Tarangul,

e-mail: Yulia_3103@yahoo.com

University of the State Fiscal Service of Ukraine

УДК 336.142.3

<https://doi.org/10.31470/2306-546X-2019-40-140-147>

ФОРМУВАННЯ ВИДАТКІВ БЮДЖЕТУ ЯК СКЛАДОВОЇ СУСПІЛЬНОГО РОЗВИТКУ*

Макогон В. Д.

Адаменко І. П.

Актуальність теми дослідження. Розробка та реалізація ефективної політики у сфері фінансово-бюджетних відносин є вагомим інструментом впливу на соціально-економічний розвиток країни. Відповідно, забезпечення дієвого впливу на темпи та якість економічного зростання потребує удосконалення системи формування видатків бюджету як складової суспільного розвитку з урахуванням глобалізаційних процесів.

Постановка проблеми. З прискоренням темпів фінансово-економічної глобалізації, посиленням її впливу на систему державних фінансів та її складові актуалізуються питання підвищення ефективності та результативності бюджетної політики щодо видаткової частини бюджету, що потребує подальших наукових досліджень теоретичних та прикладних аспектів формування видатків бюджету як складової суспільного розвитку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика формування та реалізації бюджетної політики щодо видаткової частини бюджету, її впливу на соціально-економічні процеси на даний час доволі поширена в наукових дослідженнях. Це роботи відомих вітчизняних та зарубіжних науковців: Дж. Б'юкенена, П. Самуельсона, Дж. Стігліца, Т. Боголіб, Л. Лисяк, І. Лук'яненко, А. Мазаракі, В. Сіденка, І. Чугунова та інших.

Виділення недосліджених частин загальної проблеми. Зазначені вище питання актуалізуються у зв'язку з посиленням глобалізаційних процесів, несприятливим зовнішнім та внутрішнім економічним середовищем, що вимагає розв'язання низки конкретних завдань, пов'язаних з підвищенням дієвості розподілу та використання державних фінансових ресурсів, удосконалення бюджетної політики України щодо формування видатків бюджету.

Постановка завдання, мети дослідження. Завданнями дослідження є розкриття ролі видаткової частини бюджету у забезпеченні суспільного розвитку та особливостей бюджетної політики щодо формування видаткової частини бюджету. Метою дослідження є обґрунтування пріоритетних завдань бюджетної політики щодо формування видатків бюджету, удосконалення їх архітекτονіки в умовах інституційних перетворень.

Метод або методологія проведення дослідження. У статті застосовано сукупність методів наукового дослідження: системного підходу, статистичного аналізу, структурування, аналізу та синтезу та ін.

Викладення основного матеріалу (результати роботи). Визначено роль видаткової частини бюджету у забезпеченні суспільного розвитку та обґрунтовано пріоритетні завдання бюджетної політики щодо формування видатків бюджету, удосконалення їх архітекτονіки в умовах інституційних перетворень. Здійснено аналіз та оцінку структури видатків зведеного бюджету України в розрізі функціональної та економічної класифікації, платежів з погашення та обслуговування державного боргу.

Галузь застосування результатів. Результати цього дослідження можуть бути застосовані в процесі формування та реалізації бюджетної політики України.

Висновки відповідно до статті. Розвиток державних фінансів залежить від напрямів перетворення системи формування видаткової частини бюджету у відповідності до змін соціально-

* Роботу виконано в межах фундаментальної науково-дослідної роботи «Бюджетна стратегія економічного зростання» (номер державної реєстрації 0118U000128).